

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра економіки підприємства

Затверджую:
Декан факультету ФЕМ

 / Є. В. Мироненко /
« » 2021р.

Гарант освітньої програми

 / Т. П. Гітис /
«25» 08 2021р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол №13 від 25.08.2021р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

 / Є. О. Підгора /

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Антикризове управління підприємством»

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка та управління підприємством»

освітній рівень Другий (магістерський)

Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)

Розробники:

Підгора Єлизавета Олександрівна, доцент кафедри економіки підприємства,
канд. технічних наук, доц.;

Єрфорт Ірина Юріївна, доцент кафедри економіки підприємства, канд. екон. наук, доц.

Краматорськ – 2021р.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): складання фахового вступного випробування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є кризи, їх симптоми, заходи щодо зниження негативних наслідків кризи і використання їх факторів для подальшого розвитку.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 6,0	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів – 1	Спеціальність: <u>051«Економіка»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових тем – 11		1-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 180		1-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 8	30/8 год.	
	Практичні	
	30/4год.	
	Самостійна робота	
Курсова робота – не передбачено	120/168 год.	
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Середнє співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1 / 2 (60 / 120)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Антикризове управління підприємством» є однією із складових комплексної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Економіка та управління підприємством».

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних і прикладних знань щодо передбачення небезпеки кризи, аналізу її симптомів, заходів щодо зниження негативних наслідків кризи і використання її факторів для подальшого розвитку.

Завдання дисципліни:

- опанування термінологічного апарату антикризового управління, природи, причин і типології криз у соціально-економічних системах та шляхів їх подолання;
- набуття навичок практичного застосування принципів і методів аналізу кризових ситуацій в організаціях та забезпечення здатності формулювати професійні задачі та генерувати нові ідеї щодо подолання криз, обираючи належні напрями і відповідні методи, беручи до уваги наявні ресурси;
- опанування змісту основних нормативних документів, необхідних для виконання процедур фінансового оздоровлення та банкрутства господарських систем різних рівнів управління;
- формування вміння застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку;
- формування навичок практичного застосування організаційно-економічних механізмів оздоровлення підприємств;
- формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискусювання з питань антикризового управління підприємством та здатності працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- формування вміння збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали для самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості застосування регулятивних вимог держави щодо фінансового оздоровлення та банкрутства господарських систем;
- забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми, тенденції функціонування соціально-економічних систем, та робити прогнози щодо їх розвитку з оцінкою можливих ризиків та соціально-економічних наслідків.

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами наступних загальних та фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 17. Застосовувати інформаційно–аналітичний інструментарій антикризового управління процесами функціонування підприємства за умов невизначеності та ризику

3. Програма та структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
1.	Тема 1. Поняття та класифікація криз	16	2	2		12 / 16
2.	Тема 2. Кризи в розвитку підприємства	16	2	2		12 / 16
3.	Тема 3. Основні риси антикризового управління	16	2	2		12 / 16
4.	Тема 4. Діагностика криз в процесах управління	17	2 / 2	4 / 2		9 / 13
5.	Тема 5. Стратегія і тактика в антикризовому управлінні	16	2	2		12 / 16
6.	Тема 6. Банкрутство та ліквідація підприємства	17	4 / 2	4		9 / 15
7.	Тема 7. Ризики в антикризовому управлінні	17	4 / 2	4 / 2		9 / 13
8.	Тема 8. Інновації в антикризовому управлінні	16	4	2		12 / 16
9.	Тема 9. Інвестиційна політика в антикризовому управлінні	16	2	4		12 / 16
10.	Тема 10. Технології антикризового управління	16	4 / 2	2		12 / 14
11.	Тема 11. Антикризове управління персоналом підприємства	17	2	2		9 / 17
Усього годин		180	30 / 8	30 / 4		120 / 168

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

3.2. Розподіл обсягу дисципліни між учбовими тижнями

Денна форма навчання – 1 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Сам. робота	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Консультації			конс			конс			конс			конс			конс
Модулі	Модуль 1														
Контроль по модулю					КР1	ІЗ1								ТО	

4. Лекції

Тема 1. Поняття та класифікація криз.

Лекція 1. Поняття та класифікація криз

Зв'язок функціонування і розвитку. Поняття кризи. Причини та наслідки криз. Класифікація криз. Розпізнавання і подолання криз.

Література: [1], [2], [3], [4].

Тема 2. Кризи в розвитку підприємства.

Лекція 2. Кризи в розвитку підприємства.

Фактори ризикованого розвитку підприємства. Виникнення криз на підприємстві. Тенденції циклічного розвитку підприємства.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 3. Основні риси антикризового управління.

Лекція 3. Основні риси антикризового управління

Можливість, необхідність і проблематика антикризового управління. Ознаки антикризового управління. Вимоги до системи, механізму і процесу антикризового управління.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 4. Діагностика криз в процесах управління.

Лекція 4. Діагностика криз в процесах управління

Етапи діагностики кризи. Методи діагностики кризи: аналітичні, експертні, лінійного і динамічного програмування, діагностика на моделях.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 5. Стратегія і тактика в антикризовому управлінні.

Лекція 5. Стратегія і тактика в антикризовому управлінні

Діагностика стану підприємства – перший етап в розробці стратегії антикризового управління. Аналіз зовнішнього середовища підприємства. Ключові моменти аналізу стратегії підприємства. Аналіз стану підприємства, що перебуває в кризовій ситуації. Коригування місії підприємства і системи цілей.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 6. Банкрутство та ліквідація підприємства.

Лекція 6. Судові процедури банкрутства: розпорядження майном боржника; санація

Поняття банкрутства відповідно до законодавства. Понятійний апарат процедури розпорядження майном боржника . Права та обов'язки розпорядника майна. Понятійний апарат процедури санації боржника. Права та обов'язки куруючого санацією. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника, які містить план санації.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Лекція 7. Ліквідаційна процедура

Понятійний апарат ліквідаційної процедури. Повноваження ліквідатора. Способи продажу майна банкрута. Порядок задоволення вимог кредиторів після продажу майна.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 7. Ризики в антикризовому управлінні.

Лекція 8. Природа і класифікація управлінських ризиків

Поняття ризику та невизначеності. Характеристики ризику. Взаємозв'язок і взаємодія зовнішніх і внутрішніх (системних) факторів, або джерел, ризику. Класифікація ризиків за основними ознаками.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Лекція 9. Антикризове управління ризиком

Дослідження управлінського ризику як багатофакторної категорії менеджменту в динаміці цілеспрямованого циклічного процесу управління. Інформаційний аспект процесу управління ризиком. Функції і засоби управління, що характеризують зміст процесу управління ризиком.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 8. Інновації в антикризовому управлінні.

Лекція 10. Інновації в антикризовому управлінні

Інноваційний процес як фактор антикризового управління. Інноваційний потенціал підприємства, його роль в антикризовому управлінні.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Лекція 11. Формування інноваційних інфраструктур як умова виходу з кризи

Причини виникнення інноваційних структур. Інноваційна інфраструктура та її основні завдання. Напрямки розподілу ризику інноваційною інфраструктурою. Спільні цілі інноваційних структур: науково-технічних парків, бізнес-інкубаторів, технополісів, центрів високих технологій. Види технопарків. Бізнес-інкубатор як інноваційна структура.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 9. Інвестиційна політика в антикризовому управлінні.

Лекція 12. Інвестиційна політика в антикризовому управлінні

Загальна характеристика інвестиційного процесу. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 10. Технології антикризового управління.

Лекція 13. Загальна технологічна схема процесу управління в кризовій ситуації

Поняття технології антикризового управління. Загальна технологічна схема процесу управління в кризовій ситуації.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Лекція 14. Технологія розробки управлінських рішень в антикризовому управлінні.

Найбільш значущі фактори якості управлінських рішень. Загальна послідовність розробки управлінських рішень в антикризовому управлінні. Алгоритм структурно-морфологічного аналізу в технології розробки управлінських рішень. Параметри контролю кризових ситуацій в технології антикризового управління.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

Тема 11. Антикризове управління персоналом підприємства.

Лекція 15. Антикризове управління персоналом підприємства

Поняття управління персоналом. Система антикризового управління персоналом як сукупність підсистем загального і лінійного керівництва. Склад системи управління персоналом. Структура системи управління персоналом. Стратегічні напрями системи антикризового управління персоналом. Формування належної організаційної культури підприємства.

Поняття кадрової політики. Основні риси антикризової кадрової політики: реалістичність і творчість, комплексність, єдність і багаторівневність, раціональність і превентивність, демократичність, духовність, моральність, людяність, громадянськість, законослухняність і правомочність.

Література: [1] , [2] , [3] , [4].

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних занять – закріплення знань та умінь щодо розпізнавання кризових явищ; прогнозування наслідків розвитку кризових явищ та їхнього впливу на результати діяльності підприємства; визначення можливостей запобігання кризі і/або її пом'якшення; забезпечення функціонування підприємства в умовах криз.

Перелік тем практичних занять наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття та класифікація криз	2	
2	Кризи в розвитку підприємства	2	
3	Основні риси антикризового управління	2	
4	Діагностика криз в процесах управління	4	2
5	Стратегія і тактика в антикризовому управлінні	2	
6	Банкрутство та ліквідація підприємства	4	
7	Ризики в антикризовому управлінні	4	2
8	Інновації в антикризовому управлінні	2	
9	Інвестиційна політика в антикризовому управлінні	2	
10	Технології антикризового управління	2	
11	Антикризове управління персоналом підприємства	4	
Усього годин		30	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів включає:

- опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять та контрольних заходів;

- вивчення питань, що винесенні на самостійне опрацювання;

- виконання індивідуального завдання.

Самостійна робота планується на кожен годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Перелік питань до самостійної підготовки здобувачів, коментарі до вивчення матеріалу та перелік літературних джерел наведений нижче.

Сутність завдання	Коментарі	Література до виконання самостійної роботи
1	2	3
Тема 1. Поняття та класифікація криз		
Класифікація криз	Необхідно детально розглянути розгалужену класифікацію криз за такими ознаками як причини, характер, наслідки. Доцільно усвідомити різницю між загальними і локальними кризами, макро- і мікрокризами. За структурою відносин у соціально-економічній системі, по диференціації проблематики її розвитку слід розглянути окремі групи економічних, соціальних, організаційних, психологічних, технологічних криз. У групі економічних криз окремо необхідно виділити фінансові кризи. За безпосередніх причин виникнення необхідно розглянути розподіл криз на природні, суспільні, екологічні. Доцільно усвідомити різницю між передбачуваними (закономірними) і несподіваними (випадковими) кризами, між явними і латентними (прихованими), між глибокими і легкими, між групами криз затяжних і короточасних (фактор часу в кризових ситуаціях відіграє важливу роль).	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 2. Кризи в розвитку підприємства		
Небезпека і ймовірність криз у тенденціях циклічного розвитку підприємства	Можливість кризи і підвищення ймовірності її настання виникає в перехідні періоди розвитку підприємства, в періоди між етапами циклу розвитку. Такі періоди можна розглядати у вигляді міжетапних процесів переходу підприємства з одного стану в інший. Необхідно розглянути характерні ознаки та можливі кризи наступних перехідних періодів: зародження потенціалу розвитку, становлення, утвердження, падіння, виходу. Доцільно також розглянути властивості за внутрішніми і зовнішніми ознаками у розвитку підприємства. Саме поєднання всіх цих властивостей, виражене в показниках функціонування підприємства, і характеризує якісну визначеність етапу його розвитку. А перехідний період відображає послідовні зміни в певному напрямку від етапу до етапу.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 3. Основні риси антикризового управління		
Ефективність антикризового управління	Необхідно розглянути, чим характеризується ефективність антикризового управління, а також основні фактори, які її визначають. Зокрема, професіоналізм антикризового управління і спеціальну підготовку; мистецтво управління, дане природою і придбане в процесі спеціальної підготовки; мето-	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]

	дологію розробки ризикованих рішень; науковий аналіз обстановки, прогнозування тенденцій; корпоративність; лідерство; оперативність і гнучкість управління; стратегія і якість антикризових програм; людський фактор; систему моніторингу кризових ситуацій.	
Тема 4. Діагностика криз в процесах управління		
Основні параметри діагностування	Розглядається поняття діагностики, об'єкт, мета та завдання діагностики. Необхідно звернути увагу на основні вимоги, які пред'являються до процесу діагностування. Слід розглянути характеристики та сфери застосування наступних типів діагнозу: 1) який встановлює відхилення від норми; 2) який дозволяє визначити приналежність досліджуваного об'єкта до конкретного класу, групи або сукупності; 3) який дозволяє оцінити обраний об'єкт як унікальне поєднання ознак. Необхідно також розглянути поняття результату дослідження та можливі форми його представлення. Особливу увагу слід приділити процедурі діагностування складної проблеми.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 5. Стратегія і тактика в антикризовому управлінні		
Реалізація обраної антикризової стратегії	Необхідно розглянути тактичні (оперативні) заходи по виходу з економічної кризи. Тактичне планування має здійснюватися в рамках обраної стратегії. Студентам слід ознайомитися з основними завданнями діяльності менеджерів при реалізації обраної стратегії. Необхідно також дослідити вплив на стратегію підприємства існуючих структури і системи управління; управлінської культури; навичок та ресурсів. Доцільно ознайомитися з методичним підходом до оцінки ступеня необхідних змін в стратегії підприємства. Завершити розгляд цього питання необхідно ознайомленням зі схематичним представленням взаємозв'язку стратегії і тактики у антикризовому управлінні	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 6. Банкрутство та ліквідація підприємства		
Мирова угода	Необхідно розглянути, що розуміється під мировою угодою, умови її укладення, ким приймається рішення про укладення мирової угоди від імені кредиторів. Студентам слід усвідомити, що з прийняттям рішення про укладення мирової угоди припиняється дія процедур розпорядження майном боржника, санації та ліквідації. Необхідно розглянути, до яких вимог може бути укладена мирова угода, які положення вона повинна містити. Завершити розгляд питання доцільно тим, що з дня затвердження мирової угоди боржник приступає до погашення вимог кредиторів згідно з умовами цієї мирової угоди. Затвердження господарським судом мирової угоди є підставою для припинення провадження у справі про банкрутство.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 7. Ризики в антикризовому управлінні		
Приклади управлінського ризику	Необхідно розглянути окремі приклади управлінського ризику, зокрема, маркетинговий, фінансовий, виробничий, інвестиційний.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Найбільш поширені ризики соціально-економічного розвитку країни, що впливають на менеджмент організації.	Необхідно розглянути приклади економічних, соціальних, екологічних, політичних ризиків.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 8. Інновації в антикризовому управлінні		
Державна інноваційна стратегія антикризового розвитку	Оскільки від держави багато в чому залежать інноваційні можливості організації, слід охарактеризувати ситуацію, що склалася зараз в українській інноваційній сфері. Студентам необхідно усвідомити, що вивчення досвіду економічно розвинених країн по створенню механізму державного регулювання науково-технічного розвитку є позитивним фактором у подоланні інноваційної кризи в нашій країні. Далі необхідно ознайомитися з інституційною структурою здійснення нау-	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]

	ково-технічної політики США, слід звернути увагу на передачу федеральних технологій – технологічний трансферт. Доцільно розглянути організаційну структуру державного управління НТП у Японії та ознайомитися з механізмом, за допомогою якого японська держава реалізує свою інноваційну політику. Необхідно розглянути особливості західноєвропейської науково-технічної політики. Завершити розгляд цього питання необхідно ознайомленням із основними завданнями антикризової інноваційної політики держави, сформульованими на основі узагальнення світового досвіду.	
Тема Т9. Інвестиційна політика в антикризовому управлінні		
Методи оцінки інвестиційних проектів	Основу прийняття управлінських рішень з інвестицій становить порівняння обсягу інвестицій із щорічними надходженнями коштів, коли проект запрацює після пуску його в експлуатацію. Студентам необхідно розглянути, як враховується різночасовість надходжень і відтоків грошових коштів в результаті здійснення інвестиційного проекту. Слід ознайомитися з факторами, які необхідно враховувати при розробці бізнес-плану. Слід докладно розглянути формалізовані методи, що служать основою прийняття рішень в інвестиційній політиці: визначення терміну окупності інвестицій, розрахунок середньої прибутковості інвестицій, розрахунок чистої приведеної (поточної) вартості, визначення внутрішньої норми прибутковості. Студенти повинні усвідомити, що проекти, які характеризуються надходженням коштів в більш ранні терміни, менше схильні до негативного впливу високих процентних ставок. При низьких розмірах ставок дисконтування можливості для довгострокових інвестицій стають більш імовірними.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т10. Технології антикризового управління		
Параметри контролю кризових ситуацій в технології антикризового управління	Необхідно ознайомитися з напрямками діяльності групи фахівців по виходу організації з кризової ситуації. З усього різноманіття напрямків насамперед необхідно виділити аналіз фінансово-господарської діяльності, що на першому етапі включає аналіз фінансового стану організації та фінансових результатів її діяльності. Слід ознайомитися з основними напрямками аналізу фінансового стану організації, показниками фінансових результатів діяльності, інформаційними джерелами розмірів і місцезнаходження коштів організації. Далі необхідно розглянути вимоги до роботи бухгалтерії та зміст Положення про бухгалтерію. Студентам також необхідно розглянути зміст управлінського обліку та технологію контролю в області управлінського обліку. Доцільно ознайомитися з рекомендаціями при управлінні собівартістю продукції. Далі студентам необхідно розглянути загальні завдання аналізу функціонування системи продажів організації: обсяг продажів, реальний і планований; існуюча схема продажів, порівняння її зі схемами конкурентів; основний споживач, можливість розширення ринку збуту; проблеми, що виникають при продажах (брак, постачальники і т. д.); персонал і система оплати праці у відділі продажів, звітність і норми продажів. Необхідно також розглянути основні напрямки при оцінці діяльності маркетингової служби: реклама і зв'язки з громадськістю; маркетингові опитування. Студенти повинні усвідомити, що технологія антикризового управління повинна розроблятися з урахуванням конкретних обставин. Вона певною мірою є продуктом мистецтва управління і вирішальним фактором його успіху.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]

Тема Т11. Антикризове управління персоналом підприємства		
Класифікація персоналу підприємства	Для підвищення ефективності управління необхідно з'ясувати, які категорії працівників відносяться до управлінського персоналу. Слід підкреслити визначальний вплив на всю систему управління організацією керівника органу управління. Необхідно розглянути, які категорії працівників управління належать до класифікаційної групи керівників. Слід ознайомитися з ознаками та виконуваними функціями трьох груп персоналу підприємства: керівників, фахівців, технічних службовців.	[1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11]

6. Критерії оцінювання

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів денної форми навчання включає:

- періодичне оцінювання (опитування (усне або письмове), тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA);
- оцінювання самостійної роботи;
- модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи та теоретичного опитування і має на меті оцінку результатів навчання здобувача (письмовий метод або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA).

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів заочної форми навчання включає підсумкову тестову контрольну роботу (виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

– за поточну успішність 100 балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

– на екзамені 100 балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів ВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55 – 64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Антикризове управління підприємством», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної та заочної форми навчання наведено у семестровому графіку (додаток А).

8. Рекомендована література

Базова

1. Василенко В. О. *Антикризове управління підприємством* : навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2013. 504 с.
2. Кривов'язюк І. В. *Антикризове управління підприємством* : навч. посіб. К.: Кондор, 2008. 366 с.
3. *Антикризисное управление* : учеб. / под ред. Э. М. Короткова. М.: ИНФРА-М, 2003. 432с.
4. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник для студентів спеціальності 051 «Економіка» / І. Ю. Єрфорт, Є. О. Підгора. – Краматорськ : ДДМА, 2019. – 128 с.

Допоміжна

5. *Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV*. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.10.2020).
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14 травня 1992 р. № 2343-ХІІ. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.10.2020).
7. Баринов В. А. *Антикризисное управление* : учеб. пособ. М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2007. 364 с.
8. Скібіцький О. М. *Антикризовий менеджмент* : навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2009. 562 с.
9. Тюріна Н. М., Карвацка Н. С., Грабовська І. В. *Антикризове управління* : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2012. 448 с.
10. Шелегеда Б.Г., Шарнопольська О.М., Румянцев М.В. *Антикризове управління* : навч. посіб. ТОВ «ВРА «Епіцентр», 2013. 252 с.
11. Шершньова З. Є., Багацький В. М., Гетманцева Н. Д., Оборська С. В. *Антикризове управління підприємством* : навч. посіб. 2-ге вид., виправл. і доп. К.: КНЕУ, 2007. 680 с.

9. Електронні ресурси з дисципліни

12. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: [https:// www.nbuv.gov.ua](https://www.nbuv.gov.ua).

ДОДАТОК А

СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Антикризове управління підприємством», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Вхідний контроль. Здобувач надає відповіді на запитання з дисциплін, що є пререквізитами письмово або у формі тестового опитування.	0	5	1
2	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних занять, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	0	10	1-14
3	Модульна контрольна робота №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач здатний виконати розрахунково-аналітичні завдання з оцінки платоспроможності на основі коефіцієнтів поточної ліквідності і забезпеченості власними оборотними засобами, оцінити ймовірність банкрутства підприємства, розрахувавши коефіцієнт Альтмана (або коефіцієнт Тафлера або коефіцієнт Ліса))	25	40	5
4	Індивідуальне завдання №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач виконує розрахунково-аналітичне завдання з діагностики банкрутства підприємства на основі системи показників У. Бівера)	5	10	6
5	Письмове теоретичне опитування проводиться в години лекційних занять протягом 1 аудиторної години (Здобувач виконує тестові теоретичні запитання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни)	25	35	13
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) (Екзамен)		55	100	
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Письмовий екзамен) Здобувач виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100